

32005L0089

L 33/22

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

4.2.2006.

DIREKTIVA 2005/89/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 18. siječnja 2006.****o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe električnom energijom i ulaganja u infrastrukturu****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Direktiva 2003/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije ⁽³⁾ dala je važan doprinos stvaranju unutarnjeg tržišta električne energije. Zajamčena visoka razina sigurnosti opskrbe električnom energijom predstavlja ključni cilj za uspješno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, a ta Direktiva omogućuje državama članicama uvođenje obveza javne usluge elektroenergetskim poduzećima, između ostalog, i u odnosu na sigurnost opskrbe. Te obveze javne usluge treba što je moguće točnije i dosljednije definirati i one ne smiju rezultirati stvaranjem većeg kapaciteta proizvodnje od onog nužnog za sprječavanje nepredviđenih prekida u distribuciji električne energije krajnjim potrošačima.
- (2) Potražnja za električnom energijom obično se predviđa za srednjoročno razdoblje na temelju scenarija koje izrađuju operatori prijenosnog sustava ili druge organizacije koje su ih u stanju izraditi na zahtjev države članice.
- (3) Konkurentno jedinstveno tržište električne energije EU-a zahtijeva transparentnu i nediskriminirajuću politiku opskrbe električnom energijom sukladno zahtjevima takvog tržišta. Nepostojanje takve politike u pojedinim državama članicama ili značajne razlike u politikama

država članica dovele bi do narušavanja tržišnog natjecanja. Stoga je utvrđivanje jasnih uloga i odgovornosti nadležnih tijela, kao i samih država članica i svih relevantnih sudionika na tržištu, od presudne važnosti za zaštitu sigurnosti opskrbe električnom energijom i pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, istodobno izbjegavajući stvaranje prepreka novim sudionicima na tržištu, kao što su trgovačka društva koja se bave proizvodnjom ili opskrbom električne energije u nekoj državi članici koja su nedavno počela poslovati u toj državi članici, te izbjegavajući narušavanje odnosa na unutarnjem tržištu električne energije ili stvaranje značajnih poteškoća za sudionike na tržištu, uključujući trgovačka društva s malim tržišnim udjelima, kao što su proizvođači ili opskrbljivači s vrlo malim udjelom na dotičnom tržištu Zajednice.

- (4) Odluka br. 1229/2003/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾, navodi niz smjernica za politiku Zajednice o transeuropskim energetskim mrežama. Uredba (EZ) br. 1228/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije ⁽⁵⁾ navodi, između ostalog, opća načela i detaljna pravila vezana za upravljanje zagušenjem.
- (5) Prilikom promicanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, potrebno je osigurati raspoloživost srodnih pričuvnih kapaciteta, kada je to tehnički potrebno, u svrhu očuvanja pouzdanosti i sigurnosti mreže.
- (6) S ciljem ispunjenja obveza Zajednice u vezi sa zaštitom okoliša i smanjenja njezine ovisnosti o uvozu energije, važno je voditi računa o dugoročnim učincima rasta potražnje električne energije.
- (7) Suradnja između nacionalnih operatora prijenosnog sustava po pitanjima koja se odnose na sigurnost mreže, uključujući određivanje prijenosnog kapaciteta, pružanje informacija i modeliranje mreže, ključna je za razvoj funkcionalnog unutarnjeg tržišta i treba je i dalje poboljšavati. Nedostatak usklađivanja u vezi sa sigurnosti mreže štetan je za uspostavu jednakih uvjeta tržišnog natjecanja.

⁽¹⁾ SL C 120, 20.5.2005., str. 119.⁽²⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 5. srpnja 2005. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 1. prosinca 2005.⁽³⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 37. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom Vijeća 2004/85/EZ (SL L 236, 7.7.2004., str. 10.).⁽⁴⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 11.⁽⁵⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 1. Uredba kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 1223/2004 (SL L 233, 2.7.2004., str. 3.).

- (8) Glavna namjera odgovarajućih tehničkih pravila i preporuka, poput onih iz Radnog priručnika Unije za usklađivanje prijenosa električne energije (UCTE), sličnih pravila i preporuka koje je izradio Nordel, kodeksa za baltičke mreže i pravila za sustave Ujedinjene Kraljevine i Irske, je osigurati podršku za tehnički rad međusobno povezane mreže, doprinoseći time zadovoljenju potrebe za neprekinitim radom mreže u slučaju kvara sustava u pojedinoj točki ili točkama mreže i smanjivanju troškova u vezi s otklanjanjem takvog poremećaja u opskrbi.
- (9) Od operatora prijenosnog i distribucijskog sustava treba zahtijevati pružanje visoke razine usluge krajnjim potrošačima s obzirom na učestalost i trajanje prekida.
- (10) Mjere koje se mogu primijeniti za održavanje odgovarajućih razina rezervnog kapaciteta proizvodnje trebaju biti tržišno utemeljene i nediskriminirajuće i mogu uključivati mjere kao što su ugovorna jamstva i dogovori, opcije kapaciteta ili obveze osiguranja kapaciteta. Te se mjere mogu također dopuniti drugim nediskriminirajućim instrumentima, kao što su plaćanja za korištenje kapaciteta.
- (11) S ciljem osiguravanja dostupnosti odgovarajućih prethodnih informacija, države članice trebaju objaviti mjere poduzete za održavanje ravnoteže između ponude i potražnje među stvarnim i mogućim ulagačima u proizvodnji i među potrošačima električne energije.
- (12) Ne dovodeći u pitanje članke 86., 87. i 88. Ugovora, važno je da države članice utvrde nedvosmislen, odgovarajući i stabilan okvir koji će doprinijeti sigurnosti opskrbe električnom energijom i koji se može primijeniti na ulaganja u kapacitet proizvodnje i tehnike upravljanja potražnjom. Također je važno poduzeti odgovarajuće mjere za osiguranje regulatornog okvira koji potiče ulaganje u novo međusobno povezivanje prijenosa, posebno između država članica.
- (13) Europsko vijeće dogovorilo je u Barceloni 15. i 16. ožujka 2002. razinu međusobnog povezivanja između država članica. Niske razine međusobnog povezivanja imaju učinak cjepljanja tržišta i čine prepreku razvoju tržišnog natjecanja. Postojanje primjerenog fizičkog kapaciteta međusobnog povezivanja prijenosa, bilo prekograničnog ili ne, ključno je, ali nije i dovoljan uvjet za potpuno učinkovito tržišno natjecanje. U interesu krajnjih potrošača, odnos između potencijalnih koristi novih projekata međusobnog povezivanja i troškova takvih projekata treba razumno uravnotežiti.
- (14) Iako je važno utvrditi najveće raspoložive kapacitete prijenosa bez povrede zahtjeva o sigurnom radu mreže, također je važno osigurati potpunu transparentnost postupka izračuna i dodjele kapaciteta u prijenosnom sustavu. Na taj bi se način postojeći kapacitet mogao bolje iskoristiti i tržište neće primati lažne signale o nedostatku kapaciteta, čime se podupire postizanje potpuno konkurentnog unutarnjeg tržišta kako je predviđeno Direktivom 2003/54/EZ.
- (15) Operatorima prijenosnog i distribucijskog sustava potreban je odgovarajući i stabilan regulatorni oblik za ulaganje te održavanje i obnovu mreža.
- (16) Člankom 4. Direktive 2003/54/EZ od država članica se zahtijeva da nadziru sigurnost opskrbe električnom energijom i da o tome podnose izvješće. To izvješće treba obuhvaćati kratkoročne, srednjoročne i dugoročne čimbenike koji se odnose na sigurnost opskrbe, uključujući namjeru operatora prijenosnog sustava o ulaganju u mrežu. Prilikom sastavljanja takvog izvješća, od država članica se očekuje pozivanje na informacije i procjene koje su operatori prijenosnog sustava već izradili kako pojedinačno tako i zajednički, uključujući i na europskoj razini.
- (17) Države članice trebaju osigurati učinkovitu provedbu ove Direktive.
- (18) S obzirom na to da ciljeve predloženog djelovanja, to jest sigurnu opskrbu električnom energijom na temelju pravednog tržišnog natjecanja i stvaranje potpuno operativnog unutarnjeg tržišta električne energije, država članice ne mogu dostatno ostvariti, nego ga se zbog opsega i učinka djelovanja, može bolje ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za postizanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju mjere s ciljem zaštite sigurnosti opskrbe električnom energijom kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije i:

(a) odgovarajuća razina kapaciteta proizvodnje;

(b) odgovarajuća ravnoteža između ponude i potražnje;

(c) odgovarajuća razina međusobnog povezivanja između država članica za razvoj unutarnjeg tržišta.

2. Ona utvrđuje okvir unutar kojeg države članice trebaju definirati transparentnu, stabilnu i nediskriminirajuću politiku o sigurnosti opskrbe električnom energijom sukladno zahtjevima konkurentnog unutarnjeg tržišta električne energije.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se definicije utvrđene u članku 2. Direktive 2003/54/EZ. Osim toga, primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „regulatorno tijelo” znači regulatorna tijela u državama članicama, imenovana u skladu s člankom 23. Direktive 2003/54/EZ;

(b) „sigurnost opskrbe električnom energijom” znači sposobnost elektroenergetskog sustava opskrbe krajnjih potrošača električnom energijom, kako je predviđeno na temelju ove Direktive;

(c) „operativna sigurnost mreže” znači neprekinuti rad prijenosne i, prema potrebi, distribucijske mreže u predvidivim okolnostima;

(d) „ravnoteža između ponude i potražnje” znači zadovoljenje predvidivih potreba potrošača za primjenom električne energije bez potrebe primjene mjera smanjenja potrošnje.

Članak 3.

Opće odredbe

1. Države članice osiguravaju visoku razinu sigurnosti opskrbe električnom energijom poduzimajući potrebne mjere koje olakšavaju stvaranje stabilne klime za ulaganje te definirajući uloge i odgovornosti nadležnih tijela, uključujući, prema potrebi, regulatorna tijela, i sve relevantne sudionike na tržištu i objavljujući informacije o tome. Relevantni sudionici na tržištu uključuju, između ostalog, operatore prijenosnog i distribucijskog sustava, proizvođače električne energije, opskrbljivače i krajnje potrošače.

2. Prilikom provedbe mjera iz stavka 1., države članice vode računa o:

(a) važnosti osiguranja neprekinute opskrbe električnom energijom;

(b) važnosti transparentnog i stabilnog regulatornog okvira;

(c) unutarnjem tržištu i mogućnostima prekogranične suradnje u vezi sa sigurnošću opskrbe električnom energijom;

(d) potrebi redovitog održavanja i, prema potrebi, obnove prijenosnih i distribucijskih mreža radi održavanja učinkovitog rada mreže;

(e) važnosti osiguranja pravilne provedbe Direktive 2001/77/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o promicanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije na unutarnjem tržištu električne energije ⁽¹⁾ i Direktive 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o promicanju kogeneracije na temelju potražnje korisne topline na unutarnjem tržištu energije ⁽²⁾, u onoj mjeri u kojoj se njihove odredbe odnose na sigurnost opskrbe električnom energijom;

(f) potrebi osiguranja dovoljnog rezervnog kapaciteta prijenosa i proizvodnje za stabilan rad;

i

(g) važnosti poticanja uspostave likvidnih veleprodajnih tržišta.

3. Prilikom provedbe mjera iz stavka 1., države članice također mogu uzeti u obzir:

(a) stupanj raznolikosti u proizvodnji električne energije na nacionalnoj ili odgovarajućoj regionalnoj razini;

(b) važnost smanjivanja dugoročnih učinaka rasta potražnje električne energije;

(c) važnost poticanja energetske učinkovitosti i usvajanje novih tehnologija, posebno tehnologija upravljanja potražnjom, tehnologija obnovljivih izvora energije i distribuirane proizvodnje;

i

(d) važnost uklanjanja administrativnih prepreka za ulaganja u infrastrukturu i kapacitet proizvodnje.

4. Države članice osiguravaju da su sve mjere donesene u skladu s ovom Direktivom nediskriminirajuće i da ne predstavljaju nerazuman teret sudionicima na tržištu, uključujući nove sudionike na tržištu i trgovačka društva s malim tržišnim udjelima. Države članice također uzimaju u obzir, prije njihovog donošenja, utjecaj mjera na cijenu električne energije za krajnje potrošače.

⁽¹⁾ SL L 283, 27.10.2001., str. 33. Direktiva kako je izmijenjena Aktom o pristupanju iz 2003.

⁽²⁾ SL L 52, 21.2.2004., str. 50.

5. Prilikom osiguravanja odgovarajuće razine međusobnog povezivanja između država članica, kako je navedeno u članku 1. stavku 1. točki (c), posebna se pozornost posvećuje:

- (a) posebnom zemljopisnom položaju svake države članice;
  - (b) održavanju razumne ravnoteže između troškova izgradnje novih interkonektora i koristi za krajnje potrošače;
- i
- (c) osiguranju najučinkovitijeg korištenja postojećih interkonektora.

Članak 4.

Operativna sigurnost mreže

1. (a) Države članice ili nadležna tijela osiguravaju da operatori prijenosnog sustava utvrde minimalna operativna pravila i obveze u pogledu sigurnosti mreže.

Prije utvrđivanja takvih pravila i obveza savjetuju se s relevantnim sudionicima u zemljama s kojima postoji međusobno povezivanje;

- (b) neovisno o prvom podstavku točke (a), države članice mogu zahtijevati od operatora prijenosnog sustava da dostave takva pravila i obveze nadležnom tijelu na odobrenje;
- (c) države članice osiguravaju da operatori prijenosnog i, prema potrebi, distribucijskog sustava udovoljavaju minimalnim operativnim pravilima i obvezama u pogledu sigurnosti mreže;
- (d) države članice zahtijevaju od operatora prijenosnog sustava održavanje odgovarajuće razine operativne sigurnosti mreže.

U tu svrhu, operatori prijenosnog sustava održavaju odgovarajuću razinu tehničkog prijenosnog rezervnog kapaciteta radi operativne sigurnosti mreže i surađuju s dotičnim operatorima prijenosnog sustava s kojima su međusobno povezani.

Razina predvidljivih okolnosti u kojoj se sigurnost održava određuje se pravilima o operativnoj sigurnosti mreže;

- (e) države članice posebno osiguravaju da međusobno povezani operatori prijenosnog i, prema potrebi, distribucijskog sustava pravovremeno i učinkovito razmjenjuju informacije o radu mreža u skladu s minimalnim operativnim zahtjevima. Isti zahtjevi se, prema potrebi, primjenjuju na operatore prijenosnog i distribucijskog sustava koji su međusobno povezani s operatorima sustava izvan Zajednice.

2. Države članice ili nadležna tijela osiguravaju da operatori prijenosnog i, prema potrebi, distribucijskog sustava utvrde i ispune ciljeve kvalitete opskrbe i sigurnosti mreže. Ovi ciljevi podliježu odobrenju država članica ili nadležnih tijela i oni prate njihovu provedbu. Ciljevi su objektivni, transparentni i nediskriminirajući i objavljuju se.

3. Prilikom primjene mjera iz članka 24. Direktive 2003/54/EZ i članka 6. Uredbe (EZ) br. 1228/2003, države članice ne rade razliku između prekograničnih ugovora i nacionalnih ugovora.

4. Države članice osiguravaju da se ograničavanje opskrbe u izvanrednim situacijama temelji na unaprijed utvrđenim kriterijima u vezi s upravljanjem neravnotežom koje provode operatori prijenosnog sustava. Sve zaštitne mjere donose se uz blisko savjetovanje s ostalim operatorima prijenosnog sustava, poštujući relevantne dvostrane sporazume, uključujući sporazume o razmjeni informacija.

Članak 5.

Održavanje ravnoteže između ponude i potražnje

1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za održavanje ravnoteže između potražnje za električnom energijom i raspoloživosti kapaciteta proizvodnje.

Države članice posebno:

- (a) ne dovodeći u pitanje određene zahtjeve malih izoliranih sustava, potiču uspostavu okvira za veleprodajno tržište koji daje odgovarajuće cjenovne signale za proizvodnju i potrošnju;
- (b) zahtijevaju od operatora prijenosnog sustava osiguranje raspoloživosti odgovarajuće razine rezervnog kapaciteta proizvodnje za potrebe uravnoteženja i/ili donošenje istovjetnih tržišno utemeljenih mjera.

2. Ne dovodeći u pitanje članke 87. i 88. Ugovora, države članice mogu također poduzeti dodatne mjere, uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeće:

- (a) odredbe koje olakšavaju izgradnju novog kapaciteta proizvodnje i ulazak na tržište novih trgovačkih društava koja se bave proizvodnjom;

- (b) otklanjanje prepreka koje sprječavaju primjenu ugovora o upravljanoj potrošnji;
- (c) otklanjanje prepreka koje sprječavaju sklapanje ugovora s varijabilnim trajanjem kako za proizvođače tako i za potrošače;
- (d) poticanje usvajanja tehnologija upravljanja potražnjom u stvarnom vremenu, poput modernih mjernih sustava;
- (e) poticanje mjera očuvanja energije;
- (f) natječajne postupke ili svaki istovjetni postupak u smislu transparentnosti i nediskriminacije u skladu s člankom 7. stavkom 1. Direktive 2003/54/EZ.

3. Države članice objavljuju mjere koje se poduzimaju sukladno ovom članku i osiguravaju njihovo najveće moguće širenje.

Članak 6.

Ulaganja u mrežu

1. Države članice uspostavljaju regulatorni okvir koji:
  - (a) daje signale o ulaganjima mrežnim operatorima prijenosnog i distribucijskog sustava za razvoj njihovih mreža s ciljem zadovoljenja predviđive potražnje na tržištu;

i

  - (b) olakšava održavanje i, prema potrebi, obnovu njihovih mreža.
2. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EZ) br. 1228/2003, države članice mogu dozvoliti komercijalna ulaganja u međusobno povezivanje.

Države članice osiguravaju da se odluke o ulaganjima u međusobno povezivanje donose u uskoj suradnji između relevantnih operatora prijenosnog sustava.

Članak 7.

Izvjescivanje

1. Države članice osiguravaju da izvješće iz članka 4. Direktive 2003/54/EZ pokriva ukupnu primjerenost sustava električne energije za opskrbu trenutne i predviđene potražnje za električnom energijom, obuhvaćajući:
  - (a) operativnu sigurnost mreže;
  - (b) predviđenu ravnotežu između opskrbe i potražnje u narednom petogodišnjem razdoblju;
  - (c) izgled o sigurnosti opskrbe električnom energijom u razdoblju od 5 do 15 godina od datuma izvješća;

i

- (d) namjere ulaganja, u idućih pet ili više kalendarskih godina, operatora prijenosnog sustava i poznate namjere neke druge strane u vezi s osiguranjem kapaciteta prekograničnog međusobnog povezivanja.

2. Države članice ili nadležna tijela pripremaju izvješće u uskoj suradnji s operatorima prijenosnog sustava. Operatori prijenosnog sustava, prema potrebi, savjetuju se sa susjednim operatorima prijenosnog sustava.

3. Dio izvješća koji se odnosi na namjere ulaganja u međusobno povezivanje, iz stavka 1. točke (d), uzima u obzir:

- (a) načela upravljanja zagušenjem, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1228/2003;
  - (b) postojeće i planirane prijenosne vodove;
  - (c) očekivane obrasce proizvodnje, opskrbe, prekograničnih razmjena i potrošnje, dozvoljavajući mjere upravljanja potražnjom,
- i
- (d) regionalne, nacionalne i europske ciljeve održivog razvoja, uključujući one projekte koji čine dio Pravaca prioritarnih objekata navedenih u Prilogu I. Odluci br. 1229/2003/EZ.

Države članice osiguravaju da operatori prijenosnog sustava daju informacije o svojim namjerama ulaganja ili o poznatim namjerama neke druge strane u vezi s osiguranjem kapaciteta prekograničnog međusobnog povezivanja.

Države članice mogu također zahtijevati od operatora prijenosnog sustava davanje informacija o ulaganjima u vezi s izgradnjom unutarnjih vodova koji materijalno utječu na osiguranje prekograničnog međusobnog povezivanja.

4. Države članice ili nadležna tijela osiguravaju da operatorima prijenosnog sustava i/ili nadležnim tijelima bude osiguran potreban pristup relevantnim podacima kada je to potrebno za provedbu ovog zadatka.

Osigurava se tajnost povjerljivih informacija.

5. Na temelju informacija iz stavka 1. točke (d), dobivenih od nadležnih tijela, Komisija podnosi izvješće državama članicama, nadležnim tijelima i Europskoj skupini regulatora za električnu energiju i plin osnovanoj Odlukom Komisije 2003/796/EZ ⁽¹⁾ o planiranim ulaganjima i njihovom doprinosu ostvarenju ciljeva iz članka 1. stavka 1.

Ovo se izvješće može kombinirati s izvješćima predviđenima točkom (c) članka 28. stavka 1. Direktive 2003/54/EZ i objavljuje se.

Članak 8.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 24. veljače 2008. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Do 1. prosinca 2007. države članice obavješćuju Komisiju o tekstovima odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 9.

Izvješćivanje

Komisija prati i ispituje primjenu ove Direktive te Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o napretku do 24. veljače 2010.

Članak 10.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 11.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 18. siječnja 2006.

Za Europski parlament
Predsjednik
J. BORRELL FONTELLES

Za Vijeće
Predsjednik
H. WINKLER

⁽¹⁾ SL L 296, 14.11.2003., str. 34.